

Народна банка Србије

ЗАСТОЈ У ОТПЛАТИ КРЕДИТНИХ ОБАВЕЗА

Шта подразумева застој у отплати кредитних обавеза

- Клијенти који прихвате застој (мораторијум) у отплати немају обавезу плаћања својих кредитних обавеза, ни по основу камате ни по основу главнице, у наредних 90 дана;
- Застој у плаћању могу користити привредна друштва, предузетници и грађани, по основу својих кредитних обавеза – стамбени кредити, потрошачки и готовински кредити, кредитне картице и позајмице по текућем рачуну;
- За сва привредна друштва и предузетнике у већој мери погођене тренутном ситуацијом ово је прилика да одложе плаћање својих обавеза док тешка ситуација траје, да тако избегну могућност да дуговања постану доспела и на тако доспела дуговања обрачунава затезна камата;
- За привредна друштва и предузетнике у одређеној мери погођене тренутном ситуацијом ово је могућност да се комотније осећају у финансијском смислу зато што ће одлагањем плаћања обавеза добити додатну ликвидност за своје пословање;
- За грађане погођене тренутном ситуацијом застој пружа могућност да своје умањене приходе или повећане трошкове бар ублаже не морањем да плате своје ануитете по основу кредитних обавеза али и да не морају да се у овако тешкој ситуацији баве активностима везаним за плаћање месечих рата;
- Иако се мораторијум односи на све клијенте, клијенти који се не осећају погођеним тренутном ситуацијом, имају релативно стабилне приходе, могу да наставе да плаћају своје кредитне обавезе без коришћења мораторијума.

Шта није застој у отплати кредитних обавеза

- Застој у отплати обавеза **не значи отпис или отпуст тромесечних кредитних обавеза** клијента - обавеза по основу кредита које се односе на период застоја (три месечна ануитета) морају се измирити по истеку периода застоја;
- Застој у отплати кредитних обавеза у трајању од 90 дана **не производи никакве додатне трошкове за клијента** - ефективна каматна стопа, као универзална и свеобухватна мера укупних трошкова кредита за корисника, за сваки кредит који уђе у мораторијум остаће иста (ефективна каматна стопа коју сада имате написану у свом ануитетском плану остаће иста и у ануитетском плану који ћете добити након мораторијума);
- Како би олакшала клијентима отплату тих обавеза након периода застоја Народна банка Србије је као основни модел препоручила да банке три месечна ануитета додају на крај периода отплате продужавањем периода отплате за три месеца и распоређивањем обрачунате редовне камате на период отплате кредита;
- Уколико би клијент по истеку периода застоја имао могућност да измири своје тромесечне кредитне обавезе из периода застоја, његов ануитет након периода застоја остао би непромењен али би месечне обавезе које доспевају у првом месецу по истеку периода застоја (четврти месец од сада) биле енормно увећане (четири пута – четири месечна ануитета);

Могући модели отплате дуга након периода застоја

- Модел који је НБС препоручила не ствара никакве додатне трошкове за клијента и незнатно увећање ануитета након периода застоја резултат је датих могућности клијенту да обавезе настале током периода застоја финансира распоређивањем на продужени период отплате;
- Одлуком НБС клијентима је остављена могућност да са банком договоре и неку други (алтернативни) начин отплате својих обавеза након истека периода застоја, уколико процене да је то прихватљивије за њих.
- **Основни модел** за примену Одлуке НБС - три ануитета из периода застоја се додају на крај отплатног периода продужетком отплатног периода за три месеца:
  - циљ: да се месечне обавезе по истеку застоја превише не оптерете дугом по основу ануитета из периода застоја,
  - ануитет након периода застоја се минимално увећава због распоређивања обрачунатих обавеза из периода застоја на преостали период отплате;
- **Могући алтернативни модели** (ануитет остаје исти али целокупне тромесечне обавезе из периода застоја падају на терет клијента одмах по истеку застоја):
  - а) варијанта 1 – да по истеку застоја (четврти месец) клијент плати одједном сва три ануитета из периода застоја (главницу и камату),
  - б) варијанта 2 – да по истеку застоја (четврти месец) клијент плати само камату која се односи на период застоја.

* Основни модел су обавезне банке да понуде клијенту, алтернативни модели су могући само на изричит захтев клијента.

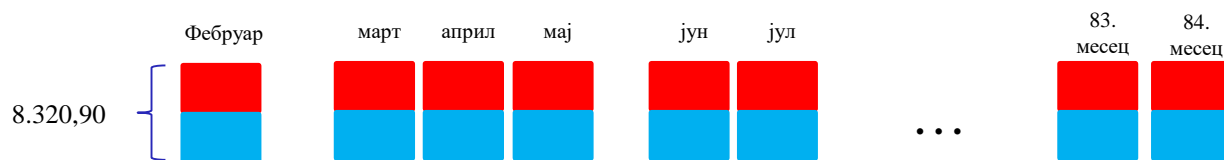

Готовински кредит – основни елементи (пример)

Основни елементи узетог кредита	
Износ кредита у РСД	500.000
Рок у месецима	84
Номинална каматна стопа	9,82% (3 м. Белибор+8,20%)
Одобрен	фебруар 2018.
Ануитет на дан 29.02.2020. (пре застоја)	8.320,90
Подаци о могућем застоју	
Месец могућег уласка у застој у отплати	март 2020.
Датум прве примене застоја	31.03.2020.

Основни модел – приказ отплате након застоја

Ануитетски план без застоја у отплати

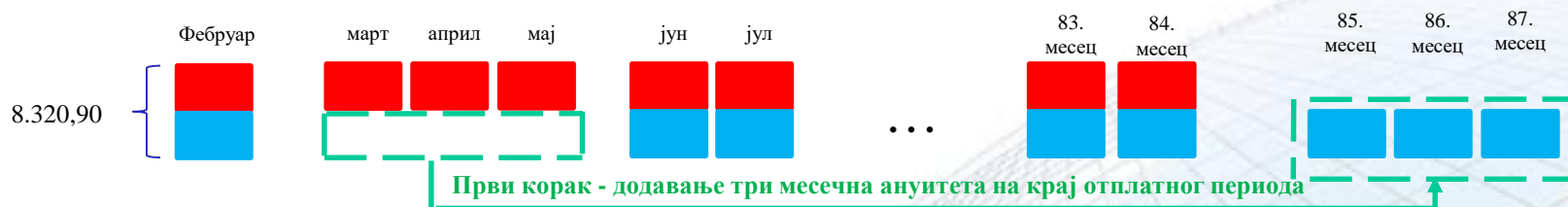
Легенда

*Величина правоугаоника не представља сразмеру односа камате и главнице у ануитету већ само илустративни пример структуре ануитета.

Ануитетски план са застојем у отплати – основни модел за примену Одлуке

1. Први корак - додавање три месечна ануитета на крај отплатног периода

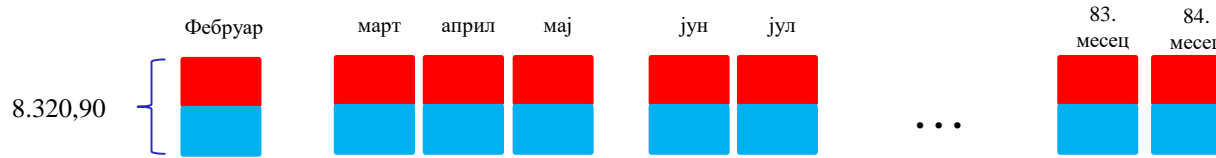

Објашњење првог корака:

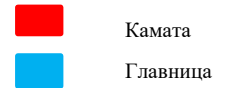
- по истеку периода застоја (јун) клијент остаје дужан банци три ануитета из периода застоја и први следећи ануитет по редовном току отплате, што значи да би клијент у јуну имао доспеле обавезе према банци у износу од 33.283,60 динара које би морао одмах да плати,
- Народна банка Србије полази од тога да клијент одмах по истеку периода застоја неће бити у могућности да плати у једном месецу (јуну) четвороструки износ своје месечне рате и због тога препоручује банкама примену модела који ће олакшати клијенту сервисирање обавеза након периода застоја (банке су у обавези да овај модел понуде клијентима),
- Препоручени модел Народне банке Србије подразумева да се продужи период отплате за три месеца (са 84 на 87 месеци) и да се дуг настао током периода застоја распореди на дужи период како би месечно оптерећење клијента било мање,
- У првом кораку главница тромесечног дуга из периода застоја (део ануитета без камате) се распоређује на продужени период отплате кредита,
- Уколико клијент након периода застоја (јун) одмах жели да плати тромесечни дуг из периода застоја онда нема потребе за продужењем рока отплате и то клијент изричито мора затражити од банке.

Основни модел – приказ отплате након застоја

Ануитетски план без застоја у отплати

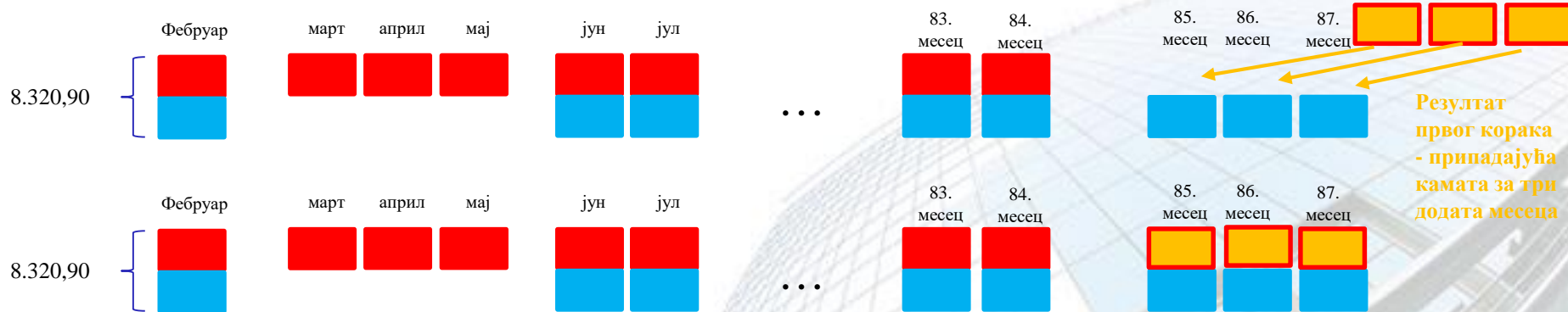

Легенда

Ануитетски план са застојем у отплати – основни модел за примену Одлуке

1а. Резултат првог корака - припадајућа камата за три додата месеца

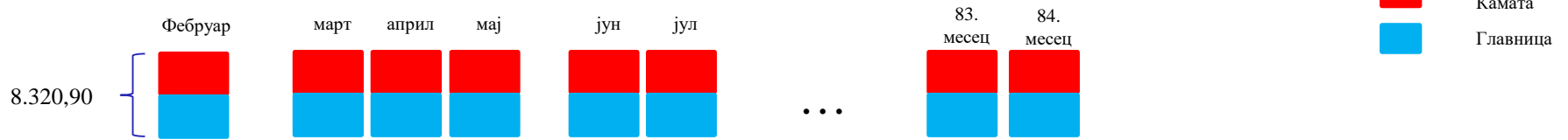

Резултат првог корака (објашњење):

- банке ће у складу са препоруком НБС ради понуди ово решење како клијент у периоду након периода застоја не би био оптерећен великим увећањем месечних обавеза,
- уколико је за клијента прихватљиво решење да се рок отплате продужи за три месеца, последица тога је да се камата на дуг дуже плаћа три месеца (84., 85. и 86. месец),
- дуже плаћање камате на дуг није последица мораторијума већ продуженог периода враћања кредита,
- на овај начин у првом кораку је решено питање распоређивања само главнице дуга из периода застоја (збир главнице из три месечна ануитета), не и припадајуће редовне камате из три месечна ануитета током периода застоја (то ће бити разматрано у другом кораку).

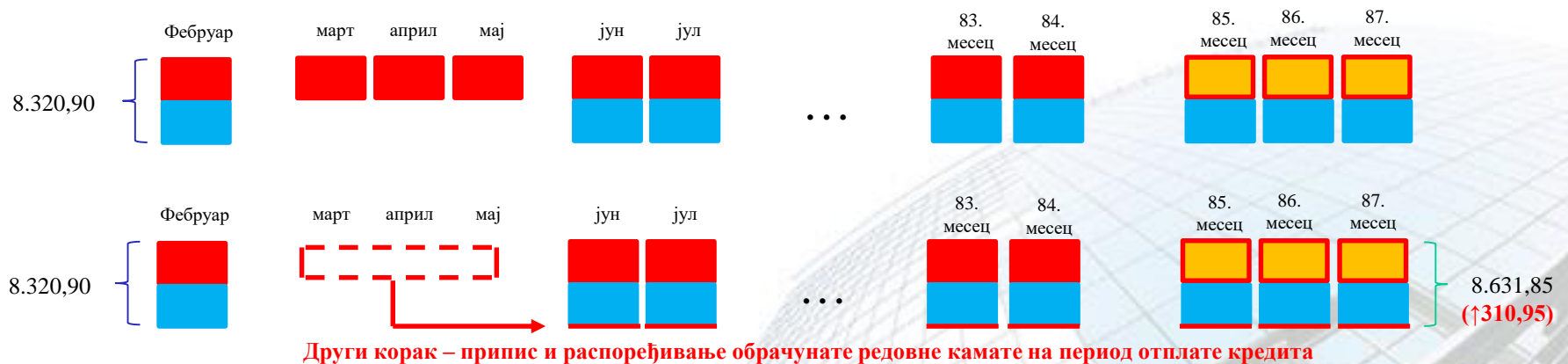
Основни модел – приказ отплате након застоја

Ануитетски план без застоја у отплати

Ануитетски план са застојем у отплати – основни модел за примену Одлуке

2. Други корак – припис и распоређивање обрачунате редовне камате на период отплате кредита

Други корак (објашњење):

- банке ће у складу са препоруком НБС понудити клијентима ово решење како клијент у периоду након застоја не би било оптерећен великим увећањем месечних обавеза,
- главница дуга из периода застоја је распоређена у првом кораку и сада преостаје једино да се распореди припадајући део камате из тромесечних анuitета клијента у периоду застоја,
- како клијент не би био у обавези да у првом месецу по истеку периода застоја (јун) плати укупну редовну камату по три анuitета из периода застоја и цео анuitет за месец јун, НБС је препоручила банкама да овај износ редовне камате припишу и распореде на целокупно трајање кредита,
- уколико би клијент по истеку периода застоја (јун) платио редовни камату за три месеца застоја не би било потребе за њеним распоређивањем на период отплате кредита,
- застој не утиче на повећање анuitета клијента након периода застоја већ само опредељени начин отплате дуга након застоја.

Упоредна анализа модела отплате кредита након застоја

		фебруар	март	април	мај	јун	јул	...	83. месец	84. месец	85. месец	86. месец	87. месец	
0.	Модел без застоја	Ануитет	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90				
1.	Основни модел по Одлуци - продужење отплате за три месеца	Ануитет	8.320,90			8.320,90	8.320,90		8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	
		Увећање због продужења рока				310,95	310,95		310,95	310,95	310,95	310,95	310,95	310,95
		Укупна месечна обавеза	8.320,90			8.631,85	8.631,85		8.631,85	8.631,85	8.631,85	8.631,85	8.631,85	8.631,85
2.	Алтернативни модел - отплата обавеза по истеку периода застоја													
2а.	Варијанта 1 - да клијент плати сва три ануитета по истеку застоја	Ануитет	8.320,90			8.320,90	8.320,90		8.320,90	8.320,90				
		Увећање због застоја				24.962,70								
		Укупна месечна обавеза	8.320,90			33.283,60	8.320,90		8.320,90	8.320,90				
2б.	Варијанта 2 - да клијент плати три редовне месечне камате по истеку застоја	Ануитет	8.320,90			8.320,90	8.320,90		8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	
		Увећање због застоја				9.403,00								
		Укупна месечна обавеза	8.320,90			17.723,90	8.320,90		8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90	8.320,90

